HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

פרשתבינא. פ״ה סס חיים: **לסומכום.** נרים פירקין [כף:] דס שנמוך המתיכה מעומת מסום נדה ויחידאה היא: **כר׳ יהושע אומרה.** למסום עור שפיר לחודיה מעומת [1] [משום לידה ויחידאה היא דלילמת לפילו בממלת בשר פליגי כיון דלימנו מרוקס מעופס לס היה ולד ומע״ג דפליג רבי יהושע בשפיר לחודיה בממלת דס מודה ללמו ולד הוא דדם מוכיח עליו]: **בעבור.** מה שבמוכו עבור דלימת למימר ולד היה ונימות: **בללון.** שהוא מלא מיס בללונין: **היינו דלילטריך קרא.** לרבי יהושע למשום עור לחודיה הוי ולד: **אלא לאו אלמרה.** טעמא דרבי יהושע משום דעבור הוא ולימת למימר נימות ולאו משום עור קרא ל״ל: **אלא לאו בללון מחלוקת.** ותיובתא דר״ל: **אלא אמרו.** ריסא בבכורות פרק הלוקח בהמה מן העובד כוכבים (דף יט:) לעניו לפטור אם שבא מחבירו מתורת בכור: **טינוף.** לשחר שקבלה מן הזבר וגולר הולד נימות וזב הימנו ויולא והולך ומוחו טינוף פוטרתה מן הבכורה: **שפיר ומלוי.** או שפיר או שליא: **ספוקי מספקא ליה.** בעבור גופיה אי ולד הוא אם לאו: **הלא לאומרא והלא לאומרא.** גבי בכורות בהמה אמר הלמו ולד הוא ולא פטר אם הבא מחבירו דאי אומרא פטר קל גזיז ועביד ביה עבודה ודילמא לאו ולד הוא ההוא קמא וקלתי לידי תקלה וגבי טומאת ולד לחוד לאומרא דקאמר ולד הוא וטומאה שבועייס וימי טוהר לא ס״ל דיניתיב לה. וגבי בכור אדם דקולא היא דקאמר פטור אם הבא מחבירו ולא אילטיכא לן דאין קדושה בבכור אדם שלא ממון לקולא דכהן הוי מוליא מחבדו עליו הלריס: **הא רבי.** דאמר לעיל לא שמעתי: **והא רבי ישמעאל.** דאמר מלא בשר טומאה לידה: **והא רבי יהושע.** דאמר בעבור מחלוקת: **והא רבי יהושע בן לוי.** דאמר בללול מחלוקת: **אחד זה ואחד זה.** אחד עבור ואחד בללול: **תושבת.** ויושבת ימי טומאה ואין לה ימי טוהר לספק ולד הוא ולא ודאי: **לא דלו שפיר.** לא טיהרו אם המפלת שפיר משבועים ואילך ללידה יציאתה: **נהדדעת.** אתרייה דשמואל: **זיב בללול: טיפין של זבוב.** עיני זבוב: **ופיו מחוח לחוץ השערה.** סדק קטן וגראה כאילו חוט השערה מתוח שס: **גויפו.** גיד אבר הזבר: **והא תנן** [כד:] תשב לזבר ולנקבה אלמא מספקא לן אם זבר הוא אם נקבה כשאין ניכר בו האבר מיירי: **כשעורה.** היא סדוקה לאורכה: **וחיסוך ידים ורגלים.** עדיין אין נראין כדאמרינן אחלת בריייתו מראשו: **לחלב.** זהו שבשת זרע שהוא ניתך וקולוס מתחלה בשעת יציאתו כחלב וחמ״כ נעשה קפוי: וטורדין

[1] [גי׳ הערוך פשטיכתא וכ״ה בע״י ושס ויחת ג״כ עד תרליס קודס עד פלגיס], [2] [ער׳ תוס׳ ע״ז נב. סוף ד״ה אי לילמא ושס שם. בתוס׳ ד״ה תיקון], [3] בכורות יט:, [4] [תוספתא פ״ד ה״ד], [5] [ל״ל כרשוס פי׳ תגב. כך גי׳ הילקוטן], [6] [בע״י הגי׳ נקבה ונכתת כשעורה פתוקה (מהרכה)], [7] רש״ל, [8] [ובך פשטיכתא], [9] [ל״ל כרשון פשטיכתא], [10] [ל״ל כרשון וכן מיתא בעיוון ערך רשון], [11] [ער׳ תוס׳ יומא פס. ד״ה אבא שאול], [12] [ריס פרשא מזריעין], [13] ל״ל מה שפושט אחרון לוקס ולאחר לאבל כי. רש״ל וכן הוא בכ״י דיחזקאל ושני סנהדרין גירסת שלפנינו והכל אחד,

תורה אור השלם

1. וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם: בראשית ג כא
2. הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִנָּה תַּקְפִּיאֵנִי: איוב י י

מוסף רש״י

באשה שפיר. עור שיש בו לורת הולד (בכורות יח:).

פרשתבינא דפומבדיתא קאי ליה לאדא דיילא עד פלגיה וכולי עלמא קאי לפרשתבינא דפומבדיתא עד חרציה שאלו לפני רבי המפלת שפיר מלא בשר מהו אמר להם לא שמעתי אמר לפניו ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי כך אמר אבא מלא דם טמאה נדה מלא בשר טמאה לידה א״ל אילמלי דבר חדש אמרת לנו משום אביך שמעונך עכשיו מדהא קמייתא כיחידאה קאמר בסומכום שאמר משום ר״מ הא נמי שמא כרבי יהושע אמרה ואין הלכה כר׳ יהושע דתניא המפלת שפיר שאינו מרוקם ר׳ יהושע אומר ולד וחכ״א [א]אינו ולד אמר ר״ש בן לקיש משום ר׳ אושעיא מחלוקת בעבור אבל בצלול דברי הכל אינו ולד ור׳ יהושע בן לוי אמר בצלול מחלוקת איבעיא להו בצלול מחלוקת אבל בעבור דברי הכל ולד או דלמא בין בזה ובין בזה מחלוקת תיקו מיתיבי את זו דרש ר׳ יהושע בן חנניא [ו]ויעש ה׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם מלמד שאין הקב״ה עושה עור לאדם אלא א״כ נוצר אלמא בעור תליא מילתא לא שנא עבור ול״ש צלול אי אמרת בשלמא בצלול מחלוקת היינו דאיצטריך קרא אלא אי אמרת בעבור מחלוקת למה לי קרא סברא בעלמא הוא אלא שמע מינה בצלול מחלוקת [ז]שמע מינה וכן אמר ר״נ אמר רבה בר אבוה מחלוקת בעבור אבל בצלול דברי הכל אינו ולד איתיביה רבא לר״נ [ח]אלא אמרו [ט]סימן ולד בבהמה דקה טינוף בגסה [י]באשה שפיר ושליא ואילו שפיר בבהמה לא פטר אי אמרת בשלמא בצלול מחלוקת משום הכי אשה דרבי בה קרא פטר בה שפיר בבהמה דלא רבי קרא לא פטר בה שפיר אלא אי אמרת בעבור מחלוקת מכדי סברא הוא מאי שנא אשה ומאי שנא בהמה מי סברת רבי יהושע מפשט פשיט ליה רבי יהושע ספוקי מספקא ליה ואזיל הכא לחומרא והכא לחומרא גבי אשה דממונא הוא ספק ממונא לקולא גבי בהמה דאיסורא הוא דאיכא לגבי גיזה ועבודה ספק איסורא לחומרא ה״נ גבי אשה ספק טומאה לחומרא ומי מספקא ליה והא קרא קאמר מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא א״ל רב חנינא בר שלמיא לרב הא רבי הא ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי והא רבי אושעיא והא רבי יהושע בן לוי מר כמאן ס״ל א״ל אני אומר אחד זה ואחד זה אינה חוששת ושמואל אמר אחד זה ואחד זה חוששת ואזדא שמואל לטעמיה דכי אתא רב דימי אמר מעולם לא דכו שפיר בנהרדעא לבר מההוא שפירא דאתא לקמיה דשמואל דמנח עליה חוט השערה מהאי גיסא וחזיא מהאי גיסא אמר אם איתא דולד הואי לא הוה זיג כולי האי: ואם היה מרוקם וכו׳: תנו רבנן [יא]איזהו שפיר מרוקם **אבא** שאול אומר [יב]**תחלת** ברייתו [יג]מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זבוב תני רבי חייא [יד]מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפים של זבוב תני רבי חייא [טו]ומקורבין זה לזה ופיו מתוח כחוט השערה וגויתו כעדשה ואם היתה נקבה [טז]נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין לו ועליו מפורש בקבלה [ב]הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני וגידים תסוככני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי [יז]ואין בודקין אותו במים שהמים עזין

וטורדין

פרשתבינא. פ״ה סס חיים וכן בערוך[6] ומינו כן דלמס כן ס״ל למימר מפומבדיתא מלא פרשב״ס לשון פרנסות וממשלה: **מלא** בשר מהו. ממתני׳ דקתני מלא דם ומלא מים ליכא למפשט דלילמת הא מלא בשר תושבת מבל ודאי ולד לא הוי ס״ל דלא תשיב מסום דבפלוגתא לא קא מיירי: **שמא** בר׳ יהושע. מע״ג דבעי למימר בסמוך מחלוקת בללול מבל בעבור בדברי הכל ולד רבי נמי מסופק היה בהא דלמר לעיל:

(לעיל) **בסומכום.** ות״ת ומס שפיר מלא דם הוי בחתיכה שבתוכה דם שפיר מלא בשר נמי להוי בחתיכה של בשר דלמר בפירקין לתינה טמאה לידה בשמין בה עלם ויש לומר דשפיר דמיא לולד טפי מחתיכה וטמא לפילו אין בה עלם מע״ג דבמלא דם שניהם שוים: **מחלוקת בצלול.** פ״ה מלא מיס וכן משמע וקשה וכי עדיף ממלאה דם דלמר לעיל דטמאה נדה ולא לידה מפי׳ לרבי יהושע לך גראה לפרש בללול ועבור היינו בשר עבור ובשר בללול: **שאין** הקב״ה עושה עור בו׳. דבתנות עור בעור מלם מיירי בדמרגמינן על משך בשריהון: **סימן** ולד בבהמה דקה טינוף. הלי טינוף הוא ולד עלמו ולא דמי לטינוף דלקמן דרוב בהמות מטנפות דהתם טינוף של אחר יליאת הולד: **גבי** בהמה לחומרא. ומע״ג דקולא הוא שמוליאין ממון מרשות שבאחל היינו משום דאי לא יהיב לכהן אמי למשרי בגיזה ועבודה: **אינה** חוששת. וקשבר לב דבעבור מחלוקת [כ״י] ורבנן:

תחלת ברייתו מראשו. תימה דבפ׳ במרא לשוטה (דף מה:) קשבר אבא שאול אחלת אחלת בריייתו מטיבורו ומשלא שרשיו ולילך ונראה לר״ת דגרס [יח] בראשון וכן פר״ח ובתוספתא פירש כעין אחד דשלשה מתרגמינן רשון וכן משמע דמיירי בשיעור האבריס[9]:

עור ובשר תלבישני ועצמות וגידים תסוככני. בריישא עור ובשר והדר עלמות וגידים ובתחיית המתים דיחזקאל (סימן לז) מיפכא גידין והדר בשר ומפרש במדרש[10] למה הדבר דומה לאדם שפושט וחוזר ולובש[11] מה שפושט לאחון לובש אחרון מחלה ומח״כ עלמות וגידין: לידע

[א] מיי׳ פ״י מהלכות מיסורי ביאה הלכה ד:
מא ב מיי׳ פ״ד מהלכות בכוריס הלכה י סמג עשין רית טוש״ע י״ד סימן שטו סעיף ז:
מב ג מיי׳ פי״ח מהלכות בכוריס הלכה יד ופ״י מהלכות מיסורי ביאה הלכה ב והלכה יד סמג עשין קמד טוש״ע י״ד סימן שה סעיף כג:
מג ד ה ו ז מיי׳ פ״י מהלכות מיסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קיח:

תום׳ הרא״ש

לכשתכעוס תעמוד במילואך לאו דוקא שיהו אכילה ושתיה שוין אלא בין אכילה ושתיה יהיו שני שלישים: **פושתיבנא** דפום בדייתא. פרש״י שכך שמו וקשה דה״ל למימר מפום בדייתא אלא לשון ממשלה ופרנסות היא: **שפיר** מלא בשר מהו. ממתניתין דקתני מלא דם ומלא מים ליכא למיפשט דמשמע הא מלא בשר טמאה לידה משום דאיכא למימר הא מלא בשר חוששת אבל ודאי לא או א״נ אפילו חוששת אינה והאי דלא חשיב ליה משום דבפלוגתא לא קא מיירי: **הא** נמי שמא ר׳ יהושע אמרה. אע״ג דאיכא מ״ד בסמוך מחלוקת בצלול ומיבעיא ליה אי בעבור ד״ה ולד גם ר׳ מפופך בדבר דהא שמא קאמר. ותימה אי כר׳ יהושע אפילו מלא דם נמי תהא טמאה לידה. כלומר דהא בצלול קאמר דהוי ולד ומלא דם לא גרע מצלול ואי הוה מפרשי׳ דעבור וצלול דהיינו ממראה בשר אדום ניחא אבל רש״י פי׳ צלול כמו מים צלולין: **שאין** הקב״ה עושה עור לאדם כו׳. דבתנות עור מתרגמינן על משך בשריהון ובעור אדם איירי קרא ש״מ דעיקר יצירת אדם בעור קאי מדתלי כתנות בעור האדם: **סימן** לולד בבהמה דקה טינוף. האי טינוף הוי מיחוי הולד עלמו ולאו כי האי טינוף דאמרינן לקמן רוב היולדות מטנפות דהתם בטינוף שקודם הולד קאמר: **גבי** בהמה דאיסורא הוא כר׳. ואף לכהן צריך ליתנו ולא אמרינן ספק ממונא לקולא משום דאי לא יהיב ליה אתי למשרייה בגזה ועבודה: **תחלת** ברייתו מראשו. ר״ח גרס ברשון וכן ר״ת והכי נמי איתא בתוספתא כלומר כעין חגב דסלעם מתרגמינן רשונא ולפי הספר דגרסינן מראשו קשה דהא שמעינן לאבא שאול גופיה בפ׳ בתרא דסוטה שהולד נולד מטיבורו ומשלח שרשיו אילך ואילך: **עור** ובשר תלבישני כר׳. גבי תחיית המתים דיחזקאל כתיב ברישא גידין והדר בשר והדר עור ומפרש במדרש מלבוש שלובש ראשון פושט אחרון:

עין משפט נר מצוה